

ПОЛИТИЧКА ГЕОГРАФИЈА

Вежбе 1.

03.11.2011.

Развој политичке географије

I ИЗВОРИ ПОЛИТИЧКО-ГЕОГРАФСКИХ ИДЕЈА

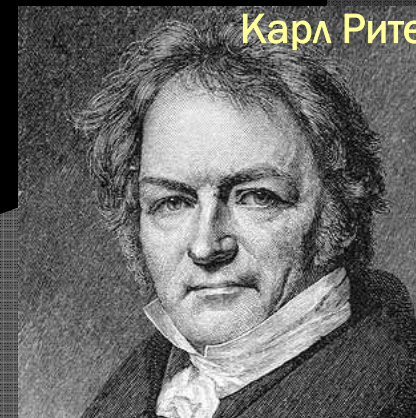
АНТИЧКА МИСАО

- Хипократ (460-377. п.н.е) – “О ваздуху, води и тлу” (природни детерминизам-изводи биолошке, друштвене и политичке особине из карактеристика климе)
- Херодот (484-424. п.н.е) – “Историја” (повезаност историјских процеса са географским условима, пре свега рељефом)
- Тукидид (455-396. п.н.е) – “Историја пелопонеског рата” (нужност да се слабији потчине јачима)
- Платон (427-347. п.н.е) – увео термин “политика” (економски, правни, социјално-културни и морално-васпитни утицај државних институција на људе и међуљудске односе)
- Аристотел (384-322. п.н.е) – “Политика” (сматрао да је човек политичко биће, *зоон политикон*)

ПРОСВЕТИТЕЉСКИ МАТЕРИЈАЛИЗАМ

- ◎ Жан Боден (1530-1596.) – наглашава потребу географских знања за разумевање историје и истиче утицај природе на карактер народа и државно уређење
- ◎ Шарл Монтескије (1689-1755.) – “О духу закона” (сматра да клима утиче на физиологију људи, карактер, способност за рад и друштвени живот)
- ◎ Жан Жак Русо (1712-1778.) – “Друштвени уговор” (његов идеал је средња држава, склад величине територије и становништва)
- ◎ Карл Ритер (1779-1859.) – “Наука о Земљи” (узрочно-последичне везе и односи међу појавама које чине територијалну целину-основ проучавања географије)

Карл Ритер

II ПРАВЦИ РАЗВОЈА МОДЕРНЕ ПОЛИТИЧКЕ ГЕОГРАФИЈЕ

- ◎ Фридрих Рацел (1844-1904)
 - увео термин *Lebensraum* (животни простор)
- ◎ Рудолф Кјелен (1846-1922)
 - увео појам “геополитика”, развио основне постулате ове дисциплине
- ◎ Џон Мекиндер (1861-1947)
 - увео теорију “heartland-a” (Евроазија, срце копна)

Д Јован Цвијић (1865-1927)

“Општа географија-Антропогеографија”

идеја националног уједињења и обнове српске државе

на основу теренских истраживања и бележака саставио је карте насељености различитих етничких група на Балканском полуострву, изучавао њихове лингвистичке, етнографске и друге карактеристике

III МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ ПОЛИТИЧКЕ ГЕОГРАФИЈЕ

◉ Предмет политичке географије

- ❖ Бави се проучавањем утицаја природних услова и одговарајућих друштвено-економских фактора на постанак, политичко-територијални развој, политичко уређење и границе држава, као и на њихову административно-територијалну поделу.
- ❖ Проучава и промене на политичкој карти и у политичкој структури света, као последицу историјских и друштвених промена.

Циљеви и задаци политичке географије

- ✓ Просторна структура политичких појава и процеса
- ✓ Закономерности размештаја политичких појава и процеса
- ✓ Утицај фактора средине (природне, културне, друштвене и економске)
- ✓ Стабилност функционисања политичко-територијалног система
- ✓ Уочавање политичко-територијалних односа и процеса
- ✓ Оптимизација просторне структуре на бази потреба и услова средине

Место политичке географије у систему наука

- ◎ Подсистем Друштвене географије (конкретизује представе о просторном аспекту политичког система, изучава политичку карту света)
- ◎ **ГЕОПОЛИТИКА** (изучава географске факторе у процесу настајања, функционисања и еволуције државе, кроз геополитику се формулишу основни национални циљеви који ће учврстити националну безбедност)

“Ко има право на неку територију?”

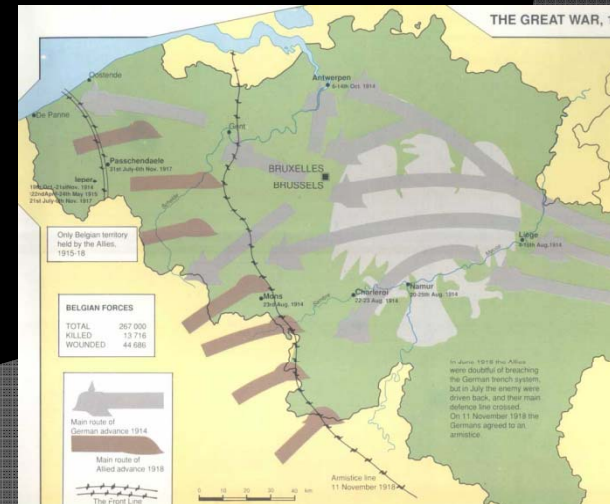
- ◎ **ГЕОСТРАТЕГИЈА** (суштна геостратегије повезана са идејом контроле простора-политичка, војна, цивилизацијска, демографска, информациона)

Ресурси (радни, производни, војни) су средства за достизање циља-
”геополитичке перспективе државе”.

“ Како овладати неком територијом?”

VOJNA KARTOGRAFIJA (bavi se izradom, ažuriraњem, изучavaњem и коришћењem карата намењених специјално војним потребама)

VOJNA GEOGRAFIJA (примењена географија; географска процена терена за различите видове војне технике, за различите врсте дејстава, као и за прилагођавање војних јединица условима предела-рељеф, земљиште, вегетација, клима и слично)

САВРЕМЕНИ ГЕОПОЛИТИЧАРИ

Zbigniew Brzezinski

Immanuel Wallerstein

Samuel P. Huntington (1927-2008)

Thomas Barnett

Aleksandr Dugin